

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. м. Полтава, 30 – 31 березня 2023 р. Полтава, 2023. 845 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

КАРПОВА ВЛАДА - к.е.н, доцент кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ЧУМАК В. Д., к.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
БРАЖНИК Л. В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

САНАЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НЕЮ

Актуальність. В сучасних економічних умовах в Україні особливої актуальності набувають питання, пов'язані із визначенням доцільності та ефективності проведення санації, оцінкою санаційної спроможності підприємства та управління нею. Слід зазначити, що успішність проведення санаційних заходів на підприємстві визначається, в першу чергу, його санаційною спроможністю. Однією із головних проблем в процесі проведення санації є досить низька її ефективність, що можна пояснити відсутністю системи управління, яка дала б змогу адекватно реагувати на негативні зміни зовнішнього та внутрішнього середовища. Використання зарубіжних методик не завжди є адаптованими до національної економіки. Непоодинокими є ситуації, коли починають санувати підприємство, що не має можливостей для подальшого розвитку і, навпаки, ліквідовуються ті суб'єкти господарювання, які спроможні за сприятливих умов відновити свою платоспроможність, прибутковість та конкурентоспроможність.

Результати дослідження. Термін «санація» є іншомовним за походженням і перекладається як «оздоровлення», «лікувальний захід», «приведення до ладу». У загальному розумінні санація – це оздоровлення, покращення відносин у будь-якій організації, сфері, суспільстві. Суб'єкт господарювання в умовах ринку може переживати як фінансовий підйом, так і фінансовий спад. В останньому випадку важливе місце займає можливість конкретного підприємства вийти зі скрутної ситуації і залишитися конкурентоспроможним.

Однією із рис, яка безпосередньо й формує передумови до виживання підприємства, на нашу думку, є санаційна спроможність, під якою слід розуміти сукупність можливостей підприємства для підтримання стійких тенденцій його розвитку в напрямках виробничої, соціальної, маркетингової та фінансової діяльності, з метою забезпечення платоспроможності, рентабельності, конкурентоспроможності та життєздатності підприємства.

До загальних передумов оцінки санаційної спроможності слід віднести: наявність новітніх технологій виробництва, стійкі позиції підприємства на ринку, конкурентні переваги, виробничий і кадровий потенціал, наявність реальної та дієвої санаційної концепції тощо. Санаційно спроможним підприємство буде тоді, коли продисконтована очікувана вартість майбутніх активів (за умови успішної санації) буде перевищувати вартість його

ліквідаційної маси перед проведенням санації. Отже, санаційна спроможність – це наявність у підприємства, що перебуває у фінансовій кризі, фінансових, організаційно-технічних та правових можливостей, які визначають його здатність до успішного проведення фінансової санації. Крім того, санаційна спроможність виступає своєрідним «економічним імунітетом» підприємства, що визначає його здатність до протидії негативним впливам факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Оцінюючи санаційну спроможність підприємства, виходять, передовсім, з його об'єктивних економіко-правових характеристик та показників. Суб'єктивна «моральна спроможність» та готовність власників підприємства та персоналу до кінця боротися за життя підприємства, як правило, відіграють незначну роль. Слід розрізняти природну та набуту санаційну спроможність. Природна є властивістю будь-якої новоствореної соціально-економічної системи і визначається її потенціалом, а набута формується у результаті взаємодії із факторами зовнішнього та внутрішнього середовища.

Управління санаційною спроможністю є складовою системи управління на підприємстві, тобто його слід розглядати як самостійний елемент загальної системи управління суб'єктом господарювання, що формується під впливом факторів зовнішнього й внутрішнього середовища та специфіки галузі, в якій функціонує підприємство. Проте, визначальний вплив на формування даної системи мають фінансові цілі суб'єкта підприємництва. Вважаємо, що основною метою управління санаційною спроможністю підприємства є досягнення та підтримка високого рівня платоспроможності, фінансової стійкості та прибутковості суб'єкта господарювання.

З одного боку, управління санаційною спроможністю підприємства слід розглядати як циклічний процес, що виникає в результаті взаємозв'язку таких функцій менеджменту як: моніторинг, планування, проектування, реалізація й контроль. Цей процес є відкритою системою, що ґрунтується на постійному дослідженні факторів зовнішнього та внутрішнього середовища суб'єкта господарювання із гнучким реагуванням на їх зміну, шляхом розробки та прийняття адекватних управлінських рішень [1, с. 29]. З іншого боку, система управління санаційною спроможністю підприємства включає наукову і цільову підсистеми, які створюють передумови для успішної реалізації процесу управління. Наукова підсистема передбачає врахування законів розвитку соціально-економічної системи, зокрема закону циклічності розвитку, відповідно до якого під впливом часового фактору відбувається зміна обсягу реалізованої продукції та прибутку, а тому очевидно буде й зміна рівня санаційної спроможності підприємства. На кожному підприємстві доцільно розробити програму антикризових заходів, яка допоможе суб'єктам господарювання сфери вийти зі стану критичної неплатоспроможності та фінансової кризи [2, с. 132].

Досить важливим критерієм оцінки санаційної спроможності є конкурентна перевага. Досягнення конкурентних переваг можливе лише за

наявності високоліквідних активів та платоспроможності підприємства, проте орієнтація лише на забезпечення ліквідності дає можливість відновити життєздатність суб'єкта господарювання лише у короткостроковому періоді.

Санаційну спроможність підприємства пропонують оцінювати за чотирма основними коефіцієнтами: поточної платоспроможності, забезпечення власними оборотними засобами, покриття та коефіцієнтом Бівера. Проте, оцінка санаційної спроможності повинна ґрунтуватись на аналізі санаційного потенціалу підприємства, тобто на визначенні можливостей та резервів для відновлення і забезпечення його подальшого ефективного функціонування, а для цього слід враховувати усі елементи потенціалу, їх кількісні та якісні характеристики. Тому, ми пропонуємо згрупувати показники, що можуть надати інформацію щодо фінансового, ділового, економічного потенціалу та санаційної спроможності підприємства в чотири групи: платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та руху грошових потоків. Враховуючи вище викладене виникає необхідність розробки та використання єдиного узагальненого показника оцінки санаційної спроможності підприємства.

Висновки. Результати дослідження дали підстави зробити наступні висновки. По-перше, фінансова санація є об'єктивною реальністю та необхідністю ринкової економіки. Вона носить комплексний характер і охоплює практично всі фінансові аспекти функціонування підприємств. Дослідження економічної сутності санації дає підстави розглядати її як систему послідовних, взаємопов'язаних заходів із оздоровлення підприємства, що здійснюються з метою відновлення його платоспроможності, досягнення прибутковості та конкурентоспроможності в довгостроковому періоді за участю усіх зацікавлених сторін. По-друге, показники, що можуть надати інформацію щодо санаційної спроможності підприємства доцільно об'єднати в чотири групи: платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та руху грошових потоків. По-третє, альтернативою удосконалення оцінки санаційної спроможності є використання інтегрального показника санаційної спроможності, який характеризує сукупність наявних та прихованих, екзогенних та ендогенних можливостей підприємства, що можуть бути використані з метою подолання кризи, успішної реалізації санації та забезпечення ефективного функціонування підприємства у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Гвізджинська І., Чумак В. Діагностика кризових факторів в діяльності суб'єктів підприємництва. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали VIII всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених. Полтава, 2021. С. 28–30.
2. Чумак В. Д., Дорошенко О. О., Кіріченко Н. О. Система виявлення та подолання фінансової кризи в умовах сільськогосподарських підприємств: механізм впровадження та реалізації. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10300>. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.5.91.

ХОМЕНКО А. А., Науковий керівник – ТЮТЮННИК Ю. М. СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЇЇ АНАЛІЗУ.....	801
ЦИМБАЛ А. І., Науковий керівник – ТЮТЮННИК Ю. М. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ.....	804
ЧЕХОВСЬКА В.С., Науковий керівник – ЩЕБЛИКІНА І.О. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ.....	806
ЧКАН І.О. ОСОБЛИВОСТІ ІНФЛЯЦІЙНОГО ТАРГЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	808
ЧУМАК В. Д., БРАЖНИК Л. В. САНАЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НЕЮ.	810
ШЕВЧЕНКО Н., ЧАПЛЯК Н., ГАЛАЙКО Н. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУЧАСНИХ БАНКІВ.....	813
ШЕВЧУК Б. М., Науковий керівник – ТОЦЬКА О. Л. РОЗВИТОК FІNTECH-РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..	815
ШКВАРУК Д.Г., ДОНЧАК Л.Г. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗМІЦНЕННЯ.....	817
ШИЛО Ж.С. АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ.....	820
ЯНЧИЦЬКА В.Д., Науковий керівник - ГАНЗЮК С.М. РИЗИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ.....	823

Наукове видання

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

*Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

30 – 31 березня 2023 р.

м. Полтава

Відповідальна за випуск, головний редактор: Лега О. В., к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування

Комп'ютерна верстка: Лега О. В., к.е.н., доцент, професор кафедри
обліку і оподаткування

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за
підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних,
галузевої термінології, інших відомостей.

